

Жасыл әлемнің қыр-сырын зерттеуші

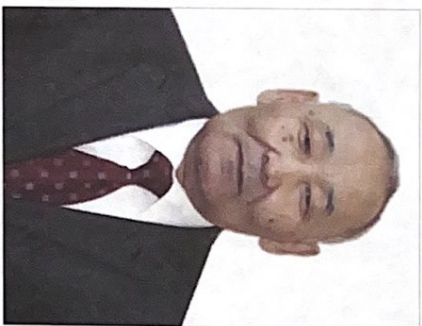
Көшбасшы университетімізде білікті мамандар аз емес. Соғардың арасында көпшілікке үлгі болатынын өз ісінң майтамындаары жетіл-артылады. Сондай кесбі маманнғы бірегейі – биология және биотех-нология факультеті биосаулантүрлілік және биоре-сурстар кафедрасының ұлақатты ұстазы, көрнекті ғалым, тек ботаника саласында ғана емес, сонымен қатар Қазақстанның білім беру ісінде де танымал, биология ғылымының қандайдыты, доңгет Әбіғулла Әметов.

XX ғасырдың 60-жылдары сол кездегі елдегі жалғыз университетте терең білім алуға талпынған қазақ жастары көп болды. Әбібулға Әметұлы жүзеге асырған, мыңнан тұнпар атанып оқуға қабылданды. 1967 жылы «Ботаника» мамандығы бойынша оқу ордасын аяқтады. Ауылдан келген жас жігітке алғашқы кезде ғылымның дамуна ерекше үлес қосты. Көсік маман болып шығуына өзі білім алған университеттегі ұстаздарының еңбегі, өзінің жеделдігіне деген талпынысы зор болды. 1968-1974 жж. Ботаника кафедрасының аспиранты атанды. 1974 жылы кандидаттық диссертациясын ойдағыдай қорғады.

[illegible]

дәрісханадағы қызымет атқарып келеді.

Көрнекті ғалымның қаламынан түгел жүздеген ғылыми еңбектер шықты. Оның ішіндегі бірі төбе де, орта мектепке жеткен жастарды оқу орындарына қабылдауға арналған жазған «Ботаника» оқулықтары. Оның өзін біріңше ерте басталған шығармаларының бірі де есептеуге келетіндігіне шүбһе жоқ. Сонымен қатар Әбібулла

кені берімізге аян. Десе де, оқу далалық практикасына баратын 300-ден астам студентке өсімдіктерді анықтау кезінде күні бойы жердең беруде, бір өзі 3-4 бота никитін атқаратын жұмысын атқаруы да оның өз ісіне шын берілігінің көрсеттей ме?

Әбибулла Әмгүллыафғарада 40 жылдан астам еңбек етуде. Нәріктің ғалым әрі ұлағатты ұстаз 200-ден астам ғылыми жұмыстың авторы, оның ішінде 2 монография, 7 оқулық, 10 оқу құралы, «Әсімдіктер систематикасы» бойынша (қазак және орыс тілдерінде) екі тест тапсырма жинағының жарық көрді.

Ол әріптестеріне, шәкірттеріне, білім алушыларға көмегін еш уақытта аямайтын, ақыл-кеңес беруден жалықпайтын, кез келген жағдайда қол ұшын беруге дайын тұратын нағыз азамат. Осы кезде Уильям Уордвин «Жай мүғалім айтады, жақсы мүғалім түсіндіреді, керемет мүғалім көрсетеді, ұлы мүғалім шабыттандырады» деген сөзі еріксіз еске түседі. Осы сөздің соңғы екеуі әріптесіміздің табиғатын ашып тұр десек, артық болмайды. Өйткені осы екі қасиеттің екеуін де 3-дәмеуілінің бойынан әр уақытта табуға болады.

Зердені ғалымның жетекшілігімен бір кандидаттық, бір PhD ғылыми дәреже алуға арналған диссертация қорғалды. Қазір «8D051808 – Геоботаника» мамандығы бойынша 4 PhD докто-

рант дақылдануы үстінде. Улағаты ұлғайта докторантураларға «Жергілікті флора», «Әсімдіктер интродукциясы», «Ғеботаниканың өзекті мәселелері», «Әсімдіктер географиясы», «Индицизиялық геоботаника» және т.б. курстардан дәріс оқыды. Әбибулла Әметұлы ботаника және геоботаника саласындағы өзекті мәселелерді шешуде «Биологиялық ерекшеліктері, современное состояние и охрана ценопопуляций некоторых редких видов растений Алмайнской области» (2011-2014 жж.), «Ботанические исследования некоторых перспективных видов из семейства Rubiaceae Juss. (род *Rubus* L.) местной флоры» (2012-2014 жж.), «Оценка состояния ценопопуляций некоторых редких лекарственных видов растений Заилийского Алатоу с использованием ботанических и молекулярно-генетических методов» (2015-2017 жж.) ғылыми жобаларына жетекшілік етті.

Әбибулла Әметұлы – адамгершілігі мол, білімпаз, отанын, ұлутын, Ұлғенге құрмет, кіште ізет көрсете білетін, қазақша айтында: «сегіз қырды, бір айсауы» азамат. Өте әңгімешіл, Елдін тарихы мен дәстүрін терең білген, көсемсөздің қас шебері, некіреші.

Бірлікбай ЕСЖАНОВ,
б.ғ.к., доцент
Әсел ЧИЛДИБАЕВА,
PhD, аға оқытушы